

اثرات توسعه ورزش بر فرآیند جهانی شدن ایران

یوسف حمزه لو^۱

محمد رضا معین فرد^۲

پروین شوشی نسب^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۱۱/۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۳/۱۲/۱۹

هدف پژوهش حاضر، بررسی اثرات توسعه ورزش بر فرآیند جهانی شدن ایران بود. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته ای بود که پس از تایید روایی صوری، روایی سازه (KMO ۰/۹۰۸) و پایایی ($\alpha=0/93$) مورد استفاده قرار گرفت. جامعه آماری این تحقیق، کلیه متخصصان و اعضای هیات علمی رشته مدیریت ورزشی دانشگاه‌های کشور بودند (۲۱۴ نفر). نمونه آماری تحقیق به صورت هدفمند (۱۲۰ نفر) انتخاب شد. از آزمون K-S جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده شد. از آزمون معناداری میانگین‌ها برای بررسی میزان اهمیت گویه‌ها و از تحلیل عاملی مرتبه دوم برای اولویت‌بندی اثرات توسعه ورزش بر ابعاد چهارگانه جهانی شدن استفاده شد. نتایج نشان داد که مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جهانی شدن به ترتیب شامل «افزایش جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) خارجی»، «گسترش و توسعه صنعت گردشگری»، «گسترش دیپلماسی و تعامل با سایر کشورهای جهان» و «گسترش استفاده از زبان واحد بین‌المللی» می‌باشد. جهانی شدن، یک پدیده چندوجهی و اجتناب‌ناپذیر است که جوامع با آن روبرو هستند. مدیریت این پدیده جهت افزایش اثرات مثبت و اجتناب از اثرات منفی آن ضروری است. در این راستا، شناخت این اثرات از جنبه‌های گوناگون می‌تواند بستری مناسب جهت توسعه و برنامه‌ریزی‌های موثر در کشور باشد.

واژگان کلیدی: ورزش، جهانی شدن و ایران

E-mail: moeinfard@yahoo.com

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه حکیم سبزواری

^۲ استادیار، دانشگاه حکیم سبزواری (نویسنده مسئول)

^۳ استادیار، دانشگاه حکیم سبزواری

مقدمه

ورزش، پدیده‌ای جهانی (غفوری و هنرور، ۱۳۸۶: ۵۲) و یکی از صنایع بزرگ و مهم در دنیاست؛ به طوری که ۵/۲ درصد تجارت بین‌المللی را به خود اختصاص داده است (بلالی، ۱۳۸۹: ۳۲). ورزش همچنین در قرن معاصر با نفوذ در عمق نهادهای اجتماعی گوناگون اعم از خانواده، مدرسه، شهرداری و بخش‌های خصوصی و قلب رسانه‌های بزرگ و همگانی تبدیل به یکی از بزرگ‌ترین پدیده‌های اجتماعی نیز گشته است. از این روست که دولت‌ها توجه ویژه‌ای را به ورزش معطوف کرده‌اند و از نقش و جایگاه آن در راستای توسعه به خوبی استفاده می‌نمایند. اصولاً عصر حاضر عصر تغییرات و دگرگونی‌هاست. در هیچ عصری زندگی بشر تا این حد ناپایدار و دست‌خوش تحولات پی‌درپی نبوده است (احمدی‌نصر، ۱۳۹۱: ۲)؛ عصری که جهانی‌شدن مختص آن است. جهانی‌شدن امری اجتناب‌ناپذیر؛ است به طوری که به زعم کوفی عنان رئیس سابق سازمان ملل «مخالفت در برابر جهانی‌شدن مانند مخالفت در برابر قانون جاذبه است» (موررا، ۲۰۱۱: ۲۳۵). این پدیده، تمام جنبه‌های زندگی بشر را تحت تأثیر قرار داده است (دانایی‌فرد و عباسی، ۲۰۱۱: ۷۶). جهانی‌شدن نیرویی است که با سرعت تحولات اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی را به پیش می‌برد؛ به طوری که فرآیند کنونی جهانی‌شدن بی‌سابقه بوده و نمود مشابهی در تاریخ ندارد (میرزایی، ۱۳۸۷: ۴). جهانی‌شدن فرآیندی دارای ابعاد مختلف است که به تبع آن دارای تعاریف متفاوتی نیز می‌باشد. برخی از محققان به چهار بعد کلان جهانی‌شدن یعنی بعد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی اشاره کرده‌اند (دانایی‌فرد و عباسی ۲۰۱۱: ۷۱ و ۷۲، پیشگاهی‌فرد و همکاران، ۲۰۱۱: ۱۵۷ و ۱۵۸). اندرسون^۲ (۲۰۰۰)، جهانی‌شدن را به عنوان کاهش در هزینه فعالیت‌ها تلقی می‌کند (فرهادی‌محلّی، ۱۳۹۰: ۲). همچنین، عابدالجابری جهانی‌شدن را به استقبال یک جهان رفتن، متحدشدن، آشنایی با فرهنگ‌های دیگر و احترام گذاشتن به آرا و نظرات دیگران می‌داند (فرهادی‌محلّی، ۱۳۹۰: ۷). فرهادی‌محلّی (۱۳۹۰: ۹) بیان می‌کند که جهانی‌شدن همان تراکم زمان و مکان است. بدین ترتیب هر اتفاق در هر گوشه دنیا به سرعت به اطلاع همگان می‌رسد و عملاً مکان و زمان، معنای خود را از دست می‌دهد. به نظر می‌رسد از یک دید کلی، جهانی‌شدن را بتوان چنین معنی کرد: "یک تجربه خارج از فضا و همکاری آگاهانه و یا الزامی ملت‌ها، دولت‌ها و فرهنگ‌ها جهت زیستن در یک دهکده کوچک جهانی و محیطی رقابتی". شجاعی زند (۱۳۸۲) جهانی‌شدن را محو شدن مرزهای جداکننده جهان و حرکت تدریجی جهان به سوی نوعی

---

1 - Maurer
2 - Anderson

همگنی یا همگونگی بیش تر در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دانسته و در واقع آن را نوعی حرکت از کثرت به وحدت می‌داند؛ به طوری که افراد ساکن بر روی کره زمین به مثابه اعضای واحد مشترکی تلقی می‌شوند. از نگاه اقتصادی، بسیاری از محققان، جهانی شدن را به عنوان یک عامل برای توسعه، رفاه و یکپارچگی کشورها می‌دانند که منجر به توزیع منافع در میان مردم شده است. با این وجود، برخی نظریه پردازان آن را یک نیروی تبعیضی می‌دانند که باعث فقیرتر شدن فقرا و غنی تر شدن ثروتمندان می‌گردد (دانایی فرد و عباسی، ۲۰۱۱: ۶۷). همچنین، برای عده‌ای جهانی شدن ابزاری برای پیشرفت بوده، ثروت به وجود آورده و فرصت‌ها را افزایش داده، در حالی که برای عده‌ای دیگر باعث تشدید نابرابری‌ها و ناامنی شده است (گرچی و علی پوریان و سرمدی، ۱۳۸۹: ۳). یکی از مهم ترین وجوه اقتصادی جهانی شدن که به شدت بر سازوکارهای نابرابری و فقر تأثیر می‌گذارد، تحرک و آزادی سرمایه است. این تحرک علاوه بر ایجاد محدودیت برای نیروی کار در جهت کسب حداقل‌های معیشتی، با قدرت بالای چانه زنی خود در زمینه کاهش مالیات‌ها، قدرت دولت جهت برقراری حمایت‌های لازم اجتماعی از نیروی کار را کاهش می‌دهد. کاهش حمایت‌های اجتماعی، فقر درآمدی را به فقر قابلیت تبدیل می‌کند و پیامد ناگزیر آن استمرار در فقر و تشدید نابرابری است (خادمی و رحیمی، ۲۰۱۱: ۲). از سوی دیگر، برخی معتقدند که جهانی شدن اقتصاد و تجارت آزاد در کوتاه مدت اثری ناچیز، اما با گذشت زمان و در درازمدت اثر قابل توجهی بر رشد اقتصادی دارد (عاشورزاده و همکاران، ۱۳۹۲: ۲). یکی از صنایع مهم در توسعه اقتصادی و افزایش تولید ناخالص ملی صنعت گردشگری است. نکویی و همکاران (۱۳۹۰: ۱) عنوان می‌کنند که از میان ۹ شاخص اقتصادی جهانی شدن، سه شاخص افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، ثبات قیمت‌ها (سیاست‌های پولی و ریالی) و افزایش روند پرداخت با کارت‌های الکترونیکی دارای بیشترین اهمیت و شاخص‌های افزایش سهم تجارت خارجی در GDP (صادرات و واردات) و آزادی جابجایی عوامل تولید دارای کمترین نقش و اهمیت در توسعه گردشگری می‌باشند. بسیاری از پژوهش‌ها بر نقش پررنگ جهانی شدن در ابعاد سیاسی و فرهنگی و اجتماعی نیز اشاره دارند. در بعد سیاسی می‌توان گفت که رابطه بین ورزش و سیاست یک رابطه دوطرفه است؛ به گونه‌ای که از یک طرف، سیاست از طریق تدوین و اجرای راهبردهای ورزشی بر ورزش تأثیر دارد و از طرف دیگر، ورزش از طریق تحکیم ارزش‌های انسانی و همبستگی ملی و افزایش مشارکت‌های سیاسی بر سیاست اثر می‌گذارد و البته خود نیز به ویژه در زمان برگزاری ورزش‌های بین‌المللی مورد استفاده قدرت‌های جهانی واقع می‌شود (ملکوتیان، ۱۳۸۸: ۳۰۱)

. احمدی‌علی‌آبادی (۱۳۸۶) کوشش نموده است تا پس از بررسی جهانی‌شدن و تبعات آن، علاوه بر ارائه تعریفی پویا از فرهنگ و هویت‌های فرهنگی، ملی و دینی در عصر جهانی‌شدن، به فرآیندهایی عطف نماید که امکان جوششی را به خالقان فرهنگ می‌بخشد که به‌جای تقلید و انفعال، بستر تحولات آتی را رقم زنند. با نگاه به ساختار، روابط و ابعاد مختلف هویت، آن را از خرافات، جهل و تعصبات زدوده و امکان تبلور ارزش‌ها و حقوق انسانی و معنوی را با تعامل مداوم فرهنگ‌های بومی و جهانی فراهم آورد.

جهانی‌شدن با همه مزایا و محدودیت‌هایش به‌عنوان پدیده‌ای کثیرالوجهه و منشوری در مسائل اقتصادی، سیاسی، تکنولوژیک، اجتماعی و زیست‌محیطی اثرات تعیین‌کننده‌ای بجا گذاشته است که به هیچ رو نمی‌توان آن را انکار کرد و از آن احتراز نمود. این پدیده را باید باور کرد و به‌جای نفی آن در اداره و مدیریت مؤثر آن همت گماشت (الوانی، ۱۳۹۰: ۴). ورزش یکی از عرصه‌هایی است که روند جهانی‌شدن در آن به‌وضوح قابل‌رؤیت است (البوصافی و بنافا، ۲۰۱۳: ۸۷). جو مگ یور ۲ یکی از اهداف مهم ورزش مدرن را ایجاد جامعه جهانی ورزش و جهانی‌شدن می‌داند؛ به‌طوری‌که بازی‌های المپیک، القای تفکر جهانی‌شدن را در جهان امروز بسط می‌دهد. در واقع، مسابقات بزرگ و جهانی همانند بازی‌های المپیک و جام جهانی، نماد بارز جهانی‌شدن^۳ ورزش در عصر امروزی است که بر اساس آن فرهنگ‌ها و ادیان مختلف با ارزش‌های متفاوت و گاه متضاد در کنار هم به رقابتی صلح‌آمیز دست می‌زنند (مشیری، رجیبی و رجایی، ۱۳۸۶: ۲). ورزش در عصر ارتباطات و جهانی‌شدن، از یک موضوع صرف ورزشی خارج شده و در طول سال‌های بسیار، اثرات ماندگاری در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تجارت شهرها و نواحی پیرامون گذاشته است. امروزه ورزش بیشتر به ایده‌آل‌های جهانی اهتمام داشته و کمتر به واقعیت‌های عینی موجود در درون جوامع توجه نشان می‌دهد (دوستی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۷). ورزش یک زبان جهانی (راگ، ۴، ۲۰۰۷: ۳)، ابزاری برای ایجاد صلح پایدار، فرصتی برای گفتگوهای رهبران سیاسی و سازوکاری مفید و مؤثر برای نزدیک کردن خرده‌فرهنگ‌ها به یکدیگر است (جیلیانوتی، ۵، ۲۰۱۰: ۲۰۹)، ورزش آینه تمام‌نمایی از جنبه‌های روند جهانی‌شدن یعنی سیاست، فرهنگ و اطلاعات است (رجائی، ۱۳۸۵: ۲). جهانی‌شدن ورزشی نه‌تنها موجب تشدید رقابت‌های ورزشی شده است، بلکه بازارهای

---

1 AL-Busafi & Banafa
2 Jo Maguire
3 Globalization
4 Jacques Rogge
5 Giulianiotti

بین‌المللی ورزشی را همراه با محصولات و ایده‌های ورزشی تحت نفوذ خود قرار داده است. ورزش به‌منزله جایگاهی حیاتی برای تحقیقات نظری و تجربی اکتشاف فرآیند چندبعدی جهانی‌شدن در درآمدت است (جیلیانوتی و رابرتسون، ۲۰۱۰: ۵۴۶). فدراسیون‌های بین‌المللی و انجمن‌های جهانی، بازی‌های کشورهای مشترک‌المنافع (غفوری و هنرور، ۱۳۸۶: ۵۲)، بازی‌های بزرگ جهانی و المپیک (مشیری، رجبی و رجایی، ۱۳۸۶: ۲) از دیگر مصداق‌های جهانی‌شدن در ورزش به‌شمار می‌روند. پیش‌بینی اینکه در سال‌های آتی قرن بیست و یکم تعامل مردم با یکدیگر چگونه خواهد بود چندان دشوار نیست؛ افزایش اثرات ارتباطات و فن‌آوری اطلاعات بر همه سازمان‌ها از جمله سازمان‌های ورزشی جهانی‌شدن را تسریع خواهد کرد؛ به‌طوری‌که حتی یک رخداده کوچک ورزشی، را می‌توان به‌صورت همزمان در سراسر دنیا نظاره کرد (غفوری و هنرور، ۱۳۸۶: ۵۳). در حال حاضر، تعداد کشورهای عضو در سازمان‌های بین‌المللی ورزشی به گونه‌ای افزایش یافته که تعداد این اعضا حتی از تعداد اعضای سازمان ملل متحد بیشتر می‌باشد (فیفا با ۲۰۸ عضو، کمیته بین‌المللی المپیک با ۲۰۵ و انجمن بین‌المللی فدراسیون‌های ورزشی (IAAF) با ۲۱۳ عضو در مقابل ۱۹۲ عضو سازمان ملل) که خود نشانی از جهانی‌شدن ورزش است (البوصافی و بنافا، ۲۰۱۳: ۹۰). سیبالت ۳ (۲۰۰۹) ضمن ستایش ارتباط جهانی‌شدن و ورزش استدلال می‌کند که ورزش توانایی منحصربه‌فردی برای از بین بردن شکاف‌ها، اختلافات و تعصبات ملی و غیره دارد. وی شواهدی دال بر وجود ارتباط بین ورزش و جهانی‌شدن ارائه می‌دهد؛ از جمله: افزایش دخالت شرکت‌های رسانه‌ای، رشد شرکت‌های مدیریت ورزشی بین‌المللی، افزایش برنامه‌های مدیریت ورزشی در زمینه تحصیلی در دانشگاه‌ها و کالج‌ها در سراسر جهان و تعدادی از سازمان‌ها در سطح قاره‌ای، منطقه‌ای و حتی در درون کشورها و گسترش هسته مرکزی تعدادی از مجلات در رابطه با مدیریت و کسب‌وکار ورزشی. وی درعین‌حال عنوان می‌کند که اگرچه جهانی‌شدن منجر به نتایج مثبتی در مدیریت ورزش شده است، اما مشکلات مهمی نیز به همراه دارد که باید موردتوجه قرار گیرند. او این حقایق ناخوشایند را به‌طور خلاصه در چهار مسئله خاص بیان می‌نماید:

۱- تقسیم‌کار در مقیاس بین‌المللی، جایی که شرکت‌های چندملیتی در حال نقشه کشیدن برای نیروی کار کشورهای در حال توسعه برای تولید پوشاک و تجهیزات ورزشی می‌باشند؛

---

1 Giulanotti & Robertson
2 International Association of Athletics Federations
3 Thibault

۲- افزایش جریان مهاجرت ورزشکاران بدون هیچ‌گونه محدودیتی از زادگاه خود به جایی که در آن به رقابت و بازی می‌پردازند؛

۳- افزایش درگیری و مشارکت رسانه‌های جهانی در ورزش؛

۴- اثر ورزش بر محیط‌زیست.

یوسف و محمدشاه (۲۰۰۸) عنوان می‌کنند که برای روبرو شدن با تهدیدات جهانی شدن ورزش نیاز به یک راهبرد و رویکرد هماهنگ است. تعدادی از این راهبردها شامل توسعه شبکه‌های کسب‌وکار، بهره‌برداری از مزایای بازرگانی، دستیابی به اعتبار یابی برای خدمات و کالاهای ورزشی، سرمایه‌گذاری روی برگزاری رویدادهای ورزشی در سطح کلاس جهانی و برند سازی و شاخص کردن تولیدات ورزشی می‌باشند. جهانی شدن و ورزش خواه‌ناخواه، کم‌وبیش بر یکدیگر اثرگذارند. آرخی و همکاران (۱۳۹۳) بیان می‌کنند که جهانی شدن بر ابعاد اقتصادی، تکنولوژیکی و زیست‌محیطی، اجتماعی و فرهنگی و علمی و فنی ورزش تأثیر دارد. غفوری و هنرور (۱۳۸۶) معتقدند که جهانی شدن بر راهبردهای تربیت‌بدنی در ایران تأثیرگذار است. کیونگ ۱ (۲۰۰۴) حمایت قوی دولت، حمایت عمومی و بازیابی و شکل‌گیری ورزش سنتی کره (تکواندو) به‌عنوان وسیله‌ای برای تبادل فرهنگی را به‌عنوان عواملی که به فرایند جهانی شدن ورزش در کره کمک نموده است، قلمداد می‌کند.

ایران که به‌نوعی یکی از شگفت‌آورترین کشورهای منطقه خاورمیانه شناخته می‌شود، همراه با هند جزء تنها کشورهایی هستند که علی‌رغم توان بالقوه مناسب برای جهانی شدن، رتبه بسیار پایینی از جهانی شدن را کسب کرده‌اند. این در حالی است که ایران دارای پتانسیل ورزشی بسیار بالایی بوده و در این زمینه نیز ظرفیت جهانی شدن را دارد. شواهد مبین آن است که این رتبه پایین ناشی از سیاست‌های داخلی و خارجی است (مؤسسه تحقیقات تدبیر اقتصاد، ۱۳۸۲: ۴). فرهادی‌محلّی (۱۳۸۷) معتقد است که در فضای جهانی شدن با توجه به دیدگاه‌های مخالفان و موافقان، مدیران و دولت‌ها زمانی می‌توانند توفیق پیدا کنند که از حالت انفعالی در مقابل این پدیده خارج شوند و به‌صورت فعال با آن روبرو گردند. ستوده (۱۳۸۱) عنوان می‌کند که در دوران جدید و روند فزاینده جهانی شدن، مفهوم منافع ملی صرفاً دربرگیرنده مرزهای ملی و نظم کلاسیک نیست و چگونگی تأمین منافع ملی ایران تا حد زیادی نیازمند شناخت فرآیندهای جهانی شدن و تعامل هدفمند با بازیگران روابط بین‌المللی است که شرایط لازم برای استفاده از امکانات و

فرصت‌های بین‌المللی را فراهم سازد. جهانی شدن یک فرصت استثنائی است، لذا شرط توفیق ایجاب می‌کند که ابعاد این پدیده به‌خوبی شناخته شود تا راهبردهای بهینه میسر گردد (نکویی و همکاران، ۱۳۸۵: ۱). پژوهش درزمینه جهانی شدن به‌نوعی کوشش در رشد محسوب می‌شود اما متأسفانه در مورد تعامل، ارتباط و اثرپذیری و اثرگذاری ورزش و جهانی شدن بر یکدیگر در ایران مطالعات چندانی انجام نشده و این مسائل به‌طور کامل درک نگردیده است. ورزش در عرصه جهانی شدن نقش تعیین‌کننده و آشکار و پنهانی دارد که لزوم مهندسی ورزشی آن جهت طراحی سازوکار مناسب و تدوین یک برنامه منسجم و ماموریت-محور در مواجهه با ابعاد داخلی و خارجی آن در سطح خرد و کلان ورزش ایران ضروری است. کشور ایران با توجه به اتکای بیش‌ازاندازه به صادرات نفتی، توجه خود را از توان‌های بالقوه تولیدی داخلی سلب کرده و این باعث از دست رفتن توان رقابتی‌اش در بازارهای جهانی در محصولات غیرنفتی و ازجمله محصولات و خدمات ورزشی شده است. خصومت و تحریم‌های بین‌المللی نیز داغی مضاعف بر این زخم زده و موجب آسیب‌پذیرتر شدن اقتصاد ایران گشته است. همچنین، با توجه به جوان بودن جمعیت کشور و بالا بودن نرخ بیکاری در بین جوانان، توجه به بازارهای جهانی به‌خصوص در حوزه ورزش از ضروریات است. هدف از تحقیق حاضر، شناسایی اثرات ورزش بر فرایند جهانی شدن ایران است تا از این راهبرد، دانشی هرچند اندک در این حیطة به دست آید. شاید این دانش بتواند راهنمایی کوچک جهت برنامه‌ریزی‌های آتی باشد.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بوده که به شکل میدانی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش کلیه متخصصان و اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های ایران دارای مدرک دکتری یا دانشجوی مقطع دکتری در رشته مدیریت ورزشی بودند که بر اساس دسترسی محقق، به صورت حضوری یا از طریق پست الکترونیک مورد بررسی قرار گرفتند (۲۱۴ نفر). ابزار تحقیق، پرسشنامه‌ای محقق ساخته بود. به این ترتیب که ابتدا مبانی نظری، اسناد و مدارک شامل کتب، مقالات، اخبار و نشریات جمع‌آوری و مطالعه گردید. پس از تعیین ابعاد جهانی شدن، شاخص‌های آن در هر بعد تعیین و سوالات پرسشنامه مشخص گردید. این پرسشنامه پس از تأیید روایی صوری- (از طریق توزیع پرسشنامه و نظرخواهی از ۱۴ نفر از متخصصان ورزشی- و روایی سازه- از طریق تحلیل عاملی اکتشافی جهت تعیین همبستگی سوالات درون گروه‌ها یا دسته‌های مختلف (بدین صورت که آیا سوالات هر دسته با یکدیگر همبستگی دارند و یا به عبارتی

سوالات هر دسته آنچه را که باید اندازه گیری کنند می سنجد یا خیر، $KMO=0/908$ - و نیز تعیین پایایی $(\alpha=0/93)$ مورد استفاده قرار گرفت. پرسشنامه مورد نظر از دو بخش تشکیل شده است: بخش اول، شامل سوالات مربوط به ویژگی‌های فردی پاسخ‌دهندگان و بخش دوم، شامل سوالات اصلی مربوط به اثرات ورزش بر بعد اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی فرآیند جهانی شدن ایران- است که به صورت دوجبهی و بر اساس مقیاس هفت ارزشی لیکرت تنظیم گردیده است. پس از توزیع، با پیگیری‌های محقق ۱۲۰ پرسشنامه جمع آوری شد. تحلیل عاملی در بسته‌های نرم‌افزاری آماري SPSS و (لیزرل) Lisrel 8.5 استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون K-S جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده شد که بر اساس آن توزیع داده‌ها نرمال نبود، ولی بنا بر قضیه حد مرکزی وقتی اندازه حجم نمونه‌ها به اندازه کافی بزرگ باشد این شرایط و پیش فرض لازم نیست. همچنین، از آزمون معناداری میانگین‌ها برای بررسی میزان اهمیت گویه‌ها و از تحلیل عاملی مرتبه دوم برای اولویت‌بندی اثرات توسعه ورزش بر ابعاد چهارگانه جهانی شدن استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

نتیجه بررسی‌ها نشان داد ۶۷/۵۰ درصد افراد نمونه آماری، دانشجوی دوره دکتری مدیریت ورزش هستند و بقیه آن‌ها ۳۲/۵۰ درصد دارای مدرک دکتری مدیریت ورزش می‌باشند. حدود نیمی از جامعه آماری مورد بررسی (۴۴/۳۴ درصد) در رده سنی بالای ۳۰ سال قرار گرفته‌اند. همچنین، ۶۵/۸۳ درصد افراد نمونه آماری مرد و ۳۴/۱۷ درصد آنان زن بودند (جدول ۱).

جدول ۱: ویژگی‌های نمونه‌های آماری

جمع	میزان تحصیلات		سن			جنس		متغیر
	دکتری	دانشجوی دکتری	بالای ۴۰	۳۰ تا ۴۰	زیر ۳۰	زن	مرد	شاخص آماری
۱۲۰	۳۹	۸۱	۱۶	۳۶	۶۸	۴۱	۷۹	فراوانی
۱۰۰	۳۲/۵۰	۶۷/۵۰	۱۳/۳۴	۳۰	۵۶/۶۶	۳۴/۱۷	۶۵/۸۳	درصد

جدول ۲، دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد اقتصادی جهانی شدن را نشان می‌دهد. بر این اساس، پاسخ‌دهندگان اتفاق نظر دارند که توسعه ورزش بر این بعد اثرگذار است. همچنین، پاسخ‌دهندگان «افزایش جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) خارجی» با بار عاملی ۰/۹۷، «افزایش جریان سرمایه و گسترش آزادی تجاری» با بار عاملی ۰/۹۲ و «توسعه و گسترش خصوصی‌سازی» با بار عاملی ۰/۸۸ را به ترتیب جزو مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد اقتصادی جهانی شدن کشور می‌دانند.

جدول ۲: مقایسه و اولویت‌بندی دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد اقتصادی جهانی شدن کشور

رتبه	بار عاملی	توزان	نوع اثر	رتبه	مؤلفه‌ها	رتبه
۱۱	۰/۷۲	کم	مثبت	۵/۲۹	افزایش تولید ناخالص داخلی (GDP)	۱
۱	۰/۹۷	متوسط	مثبت	۵/۷۳	افزایش جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) خارجی	۲
۳	۰/۸۸	متوسط	مثبت	۵/۶۴	توسعه و گسترش خصوصی‌سازی	۳
۱۰	۰/۷۲	کم	مثبت	۵/۰۸	افزایش ثبات اقتصادی	۴
۵	۰/۸۶	کم	مثبت	۵/۴۸	گرایش و پیوستن به سیستم بانکی بین‌المللی و امکان استفاده از کارت‌های الکترونیکی بین‌المللی	۵
۲	۰/۹۲	متوسط	مثبت	۵/۵۷	افزایش جریان سرمایه و گسترش آزادی تجاری	۶
۶	۰/۸۴	کم	مثبت	۵/۱۹	اشتغال‌زایی و امنیت شغلی	۷
۴	۰/۸۷	متوسط	مثبت	۵/۷۰	شکل‌گیری و گسترش شرکت‌های تجاری و اقتصادی چندملیتی و بین‌المللی	۸
۷	۰/۸۱	متوسط	مثبت	۵/۵۳	ایجاد فضای رقابتی تجاری و صنعتی (داخلی و خارجی)	۹
۹	۰/۷۹	کم	مثبت	۵/۲۸	افزایش مهاجرت و جابجایی نیروی کار در سطح جهانی	۱۰
۸	۰/۷۹	کم	مثبت	۵/۴۸	ایجاد زمینه‌ای برای صنعتی شدن کشور	۱۱
۱۲	۰/۶۹	کم	مثبت	۵/۰۶	گسترش توسعه پایدار اقتصادی	۱۲

جدول ۳، دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد اجتماعی جهانی شدن را نشان می‌دهد. بر این اساس، پاسخ‌دهندگان اتفاق نظر دارند که توسعه ورزش بر این بعد اثرگذار است. همچنین، نتایج حاکی از این است که «گسترش و توسعه صنعت گردشگری» با بار عاملی ۰/۹۵، «گسترش درک بین‌المللی»

با بار عاملی ۰/۹۵ و «توسعه ارتباطات اجتماعی و فناوری اطلاعات و ارتباطات» با بار عاملی ۰/۹۴، به ترتیب مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد اجتماعی جهانی شدن ایران می‌باشند (جدول ۳).

جدول ۳: مقایسه و اولویت‌بندی دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد اجتماعی جهانی شدن

کشور

رتبه	مؤلفه‌ها	رتبه	بار عاملی	رتبه	رتبه
۱	گسترش درک بین‌المللی	۵/۵۹	مثبت	متوسط	۰/۹۵
۲	افزایش حفاظت و نگهداری از محیط‌زیست	۴/۶۵	مثبت	کم	۰/۶۵
۳	توسعه ارتباطات اجتماعی و فناوری اطلاعات و ارتباطات	۵/۷۴	مثبت	متوسط	۰/۹۴
۴	گسترش و توسعه صنعت گردشگری	۵/۹۲	مثبت	کم	۰/۹۵
۵	گسترش تحقق عدالت و امنیت اجتماعی	۴/۸۷	مثبت	کم	۰/۵۵
۶	کنترل و کاهش بزه‌کاری و ناآرامی اجتماعی	۴/۶۳	مثبت	کم	۰/۵۵
۷	گسترش جریان آزاد اطلاعات (تبادل اطلاعات، عقاید، افکار و ارزش‌ها در سطح بین‌الملل)	۵/۴۴	مثبت	کم	۰/۸۲
۸	افزایش امید، آرامش و رفاه اجتماعی	۵/۰۳	مثبت	کم	۰/۷۳
۹	گسترش بیماری‌های واگیر و مسری	۴/۲۸	مثبت	کم	۰/۲۱
۱۰	گسترش مواد مخدر و اعتیاد	۴/۴۳	مثبت	کم	۰/۳۶
۱۱	کاهش تبعیض نژادی و تبعیض جنسیتی در جامعه	۵/۱۷	مثبت	کم	۰/۶۱

جدول ۴، دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد سیاسی جهانی شدن را نشان می‌دهد. بر این اساس، پاسخ‌دهندگان اتفاق نظر دارند که توسعه ورزش بر این بعد اثرگذار است. همچنین، پاسخ‌دهندگان «گسترش دیپلماسی و تعامل با سایر کشورهای جهان» با بار عاملی ۰/۹۳، «افزایش عضویت در سازمان‌های بین‌المللی» با بار عاملی ۰/۹۲ و «گسترش و ارتقای صلح و وحدت ملی و بین‌المللی» با بار عاملی ۰/۸۸ را به ترتیب جزو مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد سیاسی جهانی شدن کشور می‌دانند.

جدول ۴: مقایسه و اولویت‌بندی دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد سیاسی جهانی‌شدن کشور

ردیف	مؤلفه‌ها	فراوانی	میانگین	فرق	میزان اثر	بار عاملی	رتبه
۱	افزایش ثبات سیاسی	۱۲۰	۴/۹۰	مثبت	کم	۰/۶۵	۱۰
۲	گسترش دموکراسی	۱۲۰	۵/۰۹	مثبت	کم	۰/۷۵	۷
۳	گسترش و ارتقاء صلح و وحدت ملی و بین‌المللی	۱۲۰	۵/۲۶	مثبت	کم	۰/۸۸	۳
۴	توسعه قدرت و اقتدار ملی و سیاسی در سطح جهانی	۱۲۰	۵/۳۸	مثبت	کم	۰/۸۷	۴
۵	گسترش قلمرو زدایی کم‌رنگی مرزهای سیاسی و جغرافیایی، تقلیل ملی‌گرایی و سرزمین‌محوری	۱۲۰	۵/۰۱	مثبت	کم	۰/۷۳	۸
۶	افزایش عضویت در سازمان‌های بین‌المللی	۱۲۰	۵/۵۸	مثبت	متوسط	۰/۹۲	۲
۷	مقررات زدایی	۱۲۰	۴/۵۱	مثبت	کم	۰/۵۴	۱۱
۸	تصویب و اجرای قوانین حمایتی زیست‌محیطی	۱۲۰	۴/۸۴	مثبت	کم	۰/۷۹	۶
۹	افزایش وابستگی‌های متقابل جهانی	۱۲۰	۵/۰۸	مثبت	کم	۰/۶۵	۹
۱۰	ظهور و گسترش فعالیت سازمان‌های بشردوستانه و حقوق بشر در کشور	۱۲۰	۵/۲۴	مثبت	کم	۰/۸۴	۵
۱۱	گسترش تروریسم	۱۲۰	۵/۲۸	مثبت	کم	۰/۴۵	۱۲
۱۲	گسترش دیپلماسی و تعامل با سایر کشورهای جهان	۱۲۰	۵/۷۰	مثبت	متوسط	۰/۹۳	۱

جدول ۵، دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد فرهنگی جهانی‌شدن را نشان می‌دهد. بر این اساس، پاسخ‌دهندگان اتفاق نظر دارند که توسعه ورزش بر این بعد اثرگذار است. همچنین، نتایج نشان داد که «گسترش استفاده از زبان واحد بین‌المللی» با بار عاملی ۰/۹۱، «گسترش تعامل فرهنگی (گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها)» با بار عاملی ۰/۹۰ و «ارتقای کیفیت و سبک زندگی» با بار عاملی ۰/۸۸ به ترتیب جزو مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد فرهنگی جهانی‌شدن کشور از دیدگاه متخصصان و کارشناسان دانشگاهی می‌باشند.

جدول ۵: مقایسه و اولویت‌بندی دیدگاه پاسخ‌دهندگان در مورد اثرات توسعه ورزش بر بعد فرهنگی جهانی شدن

کشور

رتبه	بار عاملی	میزان اثر	فرع اثر	میانگین	فراوانی	مؤلفه‌ها	رتبه
۳	۰/۸۸	کم	مثبت	۵/۴۱	۱۲۰	ارتقاء کیفیت و سبک زندگی	۱
۴	۰/۸۷	کم	مثبت	۵/۲۳	۱۲۰	معرفی و احیاء خرده‌فرهنگ‌ها و احترام به آن‌ها	۲
۱۱	۰/۲۵	کم	مثبت	۴/۱۵	۱۲۰	افزایش فرهنگ مصرف‌گرایی	۳
۸	۰/۷۴	کم	مثبت	۵/۲۰	۱۲۰	گسترش آزادی‌خواهی در جامعه	۴
۵	۰/۸۶	کم	مثبت	۵/۲۳	۱۲۰	جهانی‌اندیشیدن و محلی عمل کردن	۵
۹	۰/۶۳	کم	مثبت	۴/۹۹	۱۲۰	گسترش همبستگی‌های دینی و توسعه‌ی ارزش‌های مذهبی	۶
۱	۰/۹۱	متوسط	مثبت	۵/۵۵	۱۲۰	گسترش استفاده از زبان واحد بین‌المللی	۷
۷	۰/۷۷	کم	مثبت	۵/۱۷	۱۲۰	حرکت به سمت فرهنگ واحد جهانی و همگنی فرهنگ‌ها	۸
۱۰	۰/۶۱	کم	مثبت	۴/۷۸	۱۲۰	ظهور نوگرایی و بدعت در جامعه	۹
۶	۰/۷۹	کم	مثبت	۵/۴۶	۱۲۰	ارتقاء هویت ملی	۱۰
۱۲	۰/۲۱	کم	مثبت	۴/۰۶	۱۲۰	تهاجم فرهنگی	۱۱
۲	۰/۹۰	متوسط	مثبت	۵/۶۸	۱۲۰	گسترش تعامل فرهنگی (گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها)	۱۲

بر اساس آزمون تحلیل عاملی مرتبه دوم و بار عاملی به‌دست‌آمده و همچنین با توجه به میانگین به‌دست‌آمده برای هر بعد مشخص شد که توسعه ورزش، بیشترین تأثیر را بر بعد اقتصادی با بار عاملی ۰/۹۹ و میانگین ۵/۴۱ بیشترین اهمیت و پس‌از آن به ترتیب بر بعد اجتماعی با بار عاملی ۰/۹۹ و میانگین ۵/۰۶، سپس بعد سیاسی با بار عاملی ۰/۹۶ و میانگین ۵/۱۵ و بعد فرهنگی با بار عاملی ۰/۹۵ و میانگین ۵/۰۷ از دیدگاه متخصصان و کارشناسان دانشگاهی داشته است (جدول ۶).

جدول ۶: اولویت‌بندی اثرات توسعه ورزش بر ابعاد چهارگانه فرآیندهای جهانی‌شدن کشور

میزان اهمیت	بار عاملی	t-value	فراوانی	میانگین	اثرات توسعه ورزش بر ابعاد جهانی‌شدن
۱	۰/۹۹	۸/۹۸	۱۲۰	۵/۴۱۹	بعد اقتصادی
۲	۰/۹۹	۱۴/۰۷	۱۲۰	۵/۰۶۸	بعد اجتماعی
۳	۰/۹۶	۷/۵۹	۱۲۰	۵/۱۱۵	بعد سیاسی
۴	۰/۹۵	۱۱/۷۸	۱۲۰	۵/۰۷۵	بعد فرهنگی

بحث و نتیجه‌گیری

تحقیق حاضر، اثرات توسعه ورزش بر جهانی‌شدن ایران را از دیدگاه متخصصان مدیریت ورزشی کشور بر چهار کلان حوزه اقتصاد، اجتماع، سیاست و فرهنگ مورد بررسی قرار می‌دهد. نتایج این تحقیق حاکی از آن است که پاسخ‌دهندگان اعتقاد دارند که توسعه ورزش بر بعد اقتصادی جهانی‌شدن اثرات مثبتی دارد. بر این اساس «افزایش جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) خارجی»، «افزایش جریان سرمایه و گسترش آزادی تجاری» و «توسعه و گسترش خصوصی‌سازی» به ترتیب جزو مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد اقتصادی جهانی‌شدن کشور می‌باشند. در دنیای کنونی، ورزش دیگر یک تفریح و سرگرمی نیست، بلکه یک صنعت پرسود است که توانایی بالایی در جذب سرمایه‌های خارجی پایدار دارد. ورزش، میدان رقابتی نسبتاً سالم برای تقابل ملت‌ها و ابزاری برای انتقال تفکرات فرهنگی است و این بخش اقتصادی ورزش است که این صنعت را پیش می‌برد. کلی و همکاران (۲۰۱۲)، در تحقیق خود نشان داده‌اند که بیشتر باشگاه‌های فوتبال در لیگ برتر انگلستان با جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) داخلی و خارجی، تحت مالکیت خصوصی و اشخاص حقیقی و حقوقی بومی و غیربومی قاره‌های مختلف درآمده‌اند. نتایج پژوهش حاضر با نتایج تحقیقات امیرحسینی و همکاران (۱۳۸۶) و آذربون و کمبزا (۲۰۰۹) همسو می‌باشد. همچنین بر اساس نتایج پژوهش حاضر، اثرات توسعه ورزش بر میزان GDP با میزان اهمیتی مثبت ولی کم و بار عاملی ۰/۷۲، در مقایسه با نتایج تحقیقات دیگر که اثرگذاری ورزش بر GDP را مهم دانسته‌اند، جزو عوامل با اهمیت قرار نگرفته است. دلیل این مسئله ممکن است عدم موفقیت در برگزاری رویدادهای بین‌المللی بزرگ، فقدان خصوصی‌سازی در ورزش و ناتوانی در جذب حامیان مالی

و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در رشته‌های مختلف ورزشی، عدم ثبات اقتصادی، انزوای سیاسی و تأکید بیش‌ازحد بر اقتصاد متکی به نفت ایران باشد. اصولاً یکی از مهم‌ترین جنبه‌های جهانی‌شدن، بعد اقتصادی آن و آزادسازی بازارهای مالی و تحرک سرمایه است؛ به‌طوری‌که فرآیند جهانی‌شدن با آزادی تجاری و از بین بردن موانع محدودکننده گمرکی در تجارت بین کشورها آغاز شده است. خصوصی‌سازی ورزش و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم و غیرمستقیم خارجی، از مهم‌ترین ویژگی‌های ورزش امروز در کشورهای توسعه‌یافته است که بار عظیمی از دوش دولت‌ها در حمایت از ورزش برداشته‌اند. لذا ضرورت دارد که زمینه استفاده از این منابع مالی و حمایتی در برنامه‌های بلندمدت کشور قرار گیرد. در این راستا پیشنهاد می‌شود که مسئولان کشور برای توسعه هرچه بیشتر ورزش و جهانی‌شدن کشور، زمینه لازم برای خصوصی‌سازی و آزادسازی تجاری را مهیا کنند و عوامل تشویقی و حمایتی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشور و به‌ویژه بخش‌های مربوط به زیرساخت‌های ورزش را فراهم و تقویت نمایند. بر اساس نتایج، پاسخ‌دهندگان نسبت به اثرات توسعه ورزش بر جنبه‌های بعد اجتماعی فرایند جهانی‌شدن دیدگاه موافق و مثبت دارند. «گسترش و توسعه صنعت گردشگری»، «گسترش درک بین‌المللی» و «توسعه ارتباطات اجتماعی و فناوری اطلاعات و ارتباطات»، به ترتیب مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد اجتماعی جهانی‌شدن ایران شناخته شده است. ورزش در اجتماعی شدن ملت‌ها نقش دارد. به‌عنوان مثال، برگزاری یک رویداد مهم ورزشی به‌عنوان تبلیغی برای شهر، فرهنگ و زندگی اجتماعی محل برگزاری رویدادها محسوب می‌شود. پورمند و الهیاری (۲۰۱۱)، در تحقیق خود بیان کرده‌اند که رویدادهای تیراندازی باکمان اثرات مستقیمی بر روی توسعه صنعت گردشگری از جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و محیطی گردشگری دارد. همچنین، نتایج تحقیقات بسیاری از جمله تحقیقات مولا دوست (۱۳۹۲)، خدیوی‌جوان قلعه و همکاران (۱۳۹۲)، سوارت و باب (۲۰۰۷) و سولبرگ و پروس (۲۰۰۷) با نتایج پژوهش حاضر همسو می‌باشند که هرکدام به سهم خود اثرات مثبت ورزش را در توسعه صنعت گردشگری (به‌ویژه صنعت گردشگری ورزشی) بیان داشته‌اند. علاوه بر این، صنعت ورزش تحت تأثیر محرکی مانند رویدادهای بزرگ ورزشی، فرصتی را برای استفاده رسانه‌ها و تبلیغات از ورزش فراهم آورده است که می‌تواند تعاملی سازنده بین صنعت، اقتصاد و ورزش ایجاد نماید (عسگریان، ۲۰۰۴). در این زمینه، نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات قاسمی (۲۰۰۵)، استرلیز (۲۰۰۵)، گی‌یونگ (۲۰۰۴)، انهامو و

---

1 Swart & Bob
2 Solberg & Preuss
3 Strelize

ماگونه ۱ (۲۰۱۳)، حیدری و همکاران (۲۰۱۱)، بیگدلی و همکاران (۲۰۱۱)، زهرابی و همکاران (۲۰۱۲)، کیونگ (۲۰۰۵)، سیبالت (۲۰۰۹)، اوهامان و ویلک (۲۰۰۶) همسو می باشد. برنامه ریزی اصولی می تواند تا چندین سال پس از برگزاری رویدادها، گردشگران را ترغیب به بازگشت به محل نماید. این گردشگران ورزشی می توانند باعث گسترش ارتباطات و درک و تفاهم متقابل بین المللی شوند و ارتباطات اجتماعی جوامع را توسعه دهند. به این ترتیب، بسیاری از وقایع در دنیا از طریق ورزش به دید جهانیان رسیده و مردم می توانند ایده های خود را از این طریق به اشتراک گذاشته و مورد قضاوت قرار دهند. دانلی ۲ (۲۰۱۱) بیان می کند که ورزش ابزاری مهم برای هدایت جوانان، کنترل اجتماعی و ابزاری برای افزایش مشارکت در جامعه است. کولتر (۲۰۰۵) بیان می کند که ورزش باعث بهبود کیفیت زندگی افراد جامعه، ارتقای بهبود سلامتی، مواجهه با رفتار ضد اجتماعی، افزایش اعتماد به نفس فردی و گسترش افق دید افراد اجتماع می شود. اوهامان و ویلک ۳ (۲۰۰۶) نیز نشان دادند که ورزش می تواند اثرات اجتماعی مبتنی به ویژه در زمینه نوسازی شهری، افزایش حس امنیت، رفتار مثبت طرفداران تیم ها و فضای کلی پیرامون بازی ها برای جوامع به همراه داشته باشد. بسیاری از دولت مردان معتقدند ورزش باعث به وجود آمدن دسته های اجتماعی می شود که این گروه ها و دسته های اجتماعی حاصل شده از فضای ورزشی نشاط و شادی خاصی را به جامعه منتقل می کنند که در طولانی مدت باعث توسعه اجتماعی خواهد شد (دوستی و همکاران، ۱۳۹۱: ۵۵). ضرورت دارد که مسئولان با توجه به جنبه های اجتماعی ورزش، شرایط را برای حضور مردم و گردشگران جهت شرکت در ورزش و رویدادهای ورزشی ملی و بین المللی فراهم آوردند و از آثار مثبت آن برای توسعه اجتماعی کشور در راستای جهانی شدن و ارتقای وجهه اجتماعی ایران بهره گیری نمایند. بر اساس نتایج تحقیق، پاسخ دهندگان موافقاند که توسعه ورزش بر بعد سیاسی فرآیند جهانی شدن دارای اثرات مثبت است. بر این اساس «گسترش دیپلماسی و تعامل با سایر کشورهای جهان»، «افزایش عضویت در سازمان های بین المللی» و «گسترش و ارتقای صلح و وحدت ملی و بین المللی» مهم ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد سیاسی جهانی شدن بوده است. ساهین^۴ و همکاران (۲۰۱۰) نشان دادند که ورزش باعث تقویت هویت، وحدت و غرور ملی، ملی گرایی و ادغام اقلیت ها می شود و سیاستمداران برای تقویت وحدت ملی و ادغام اقلیت ها از ورزش استفاده می کنند. نتایج تحقیقات آناستاسوسکی و همکاران (۲۰۱۳)، پورمند و الهیاری (۲۰۱۱) در با

---

1 Nhamo & Magonde

2 Donnelly

3 Ohaman & Wilk

4 Şahin

اثرات توسعه ورزش بر گسترش صلح از طریق ورزش با نتایج تحقیق حاضر هم‌خوانی دارد. حوادث و وقایع دنیای حاضر نشان می‌دهند که امروزه ورزش به‌طور اجتناب‌ناپذیری با سیاست پیوند خورده است. ورزش از عرصه‌های بسیار مهمی است که حکومت‌ها، افراد و سازمان‌های بین‌المللی با آگاهی کامل از ابعاد سیاسی- اجتماعی آن، همواره تمایل داشته‌اند تا از آن برای دستیابی به اهداف موردنظر خود بهره ببرند. تمایل افکار عمومی جهان به کسب اخبار و اطلاعات مربوط به رویدادهای ورزشی، از یک‌سو و انعکاس گسترده وقایع ورزشی از طریق رسانه‌های جمعی از سوی دیگر باعث شده است که قلمرو ورزش و سیاست روزبه‌روز به هم نزدیک‌تر شوند؛ به‌طوری‌که دوری عرصه ورزش از دنیای سیاست و جدایی آن از بازی‌های سیاسی، دیگر امر ساده‌ای به نظر نمی‌رسد. امروزه، حضور سران سیاسی و حکومتی برای حمایت مالی از ورزش امری ضروری و حیاتی است؛ به‌گونه‌ای که بدون حمایت‌های دولت، امکان تهیه تجهیزات و اماکن پرهزینه ورزش و برگزاری خیلی از رویدادهای ورزشی برای خود ورزش به‌تنهایی مشکل و غیرممکن می‌نماید. اگرچه که همواره سیاسی شدن ورزش نکوهش می‌شود، با این حال در دنیای امروز ورزش و سیاست را نمی‌توان از هم جدا نمود. لذا باید ارتباط ورزش و سیاست و حضور افراد سیاسی در ورزش به‌گونه‌ای باشد که جوی سازنده و مفید برای ورزش و دور کردن ورزش از چهره بد سیاسی‌کاری (جنبه‌های منفی سیاست) و نزدیک کردن مردم و دولت‌ها از طریق سیاست‌های گفتگوی صلح طلبانه فراهم شود. بر اساس پژوهش حاضر، پاسخ‌دهندگان معتقدند که توسعه ورزش بر بعد فرهنگی فرآیند جهانی شدن اثرات مثبتی دارد. یافته‌های پژوهش همچنین حاکی از آن است که «گسترش استفاده از زبان واحد بین‌المللی»، «گسترش تعامل فرهنگی (گفتگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها)» و «ارتقای کیفیت و سبک زندگی» مهم‌ترین اثرات توسعه ورزش بر بعد فرهنگی جهانی شدن کشور از دیدگاه متخصصان و کارشناسان هستند. ورزش خود یک نماد فرهنگی محسوب می‌شود و باعث شناخت، تعامل و انتقال فرهنگی از افراد با فرهنگ‌های متفاوت به یکدیگر می‌شود. ورزش و رویدادهای ورزشی، فرصتی برای تبادل فرهنگی و شناخت فرهنگ‌های مختلف جهان است. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات کیونگ (۲۰۰۵) و عباسی- بختیاری (۱۳۹۰) در مورد گسترش تعامل فرهنگی از طریق ورزش همسو و مطابق می‌باشد. ورزش راهی برای بهبود کیفیت زندگی، سبک زندگی سالم و داشتن جامعه‌ای با افراد سالم و بهره‌وری بیشتر می‌باشد. از طرفی، ورزش به‌عنوان زبان مشترک جوامع بین‌المللی شناخته شده و عمل می‌نماید و افراد با فرهنگ، نژاد، قومیت، زبان و دیدگاه‌های متفاوت و حتی متضاد را گرد هم می‌آورد و در شرایطی کاملاً دوستانه و به دور

از هرگونه اختلاف و تبعیض به رقابت وامی دارد. کیونگ (۲۰۰۵) در تحقیق خود بیان می‌کند که باز توانی ورزش سنتی و ملی کره (تکواندو) نقش فراوانی را در جهانی شدن کره و مبادلات بین جهانی شدن و محلی شدن در جامعه کره ایفا نموده، فرصت‌های مناسبی برای تبادلات و تعاملات فرهنگی فراهم آورده و به‌عنوان ورزش ملی باعث شده که مردم کره فرهنگ و هویت ملی خود را از طریق اشتراک‌گذاری ورزشی با جامعه بین‌المللی جشن بگیرند. با توجه به ظرفیت بالای ورزش، نگاه‌ها به ورزش در جهان امروز علمی شده و ورزش به یکی از اثرگذارترین پدیده‌ها در اوضاع اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع تبدیل شده است. اهمیت ورزش در دنیای امروز بر کسی پوشیده نیست. همگام شدن ورزش با مقولاتی چون: جهانی شدن، توسعه پایدار، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، صلح، محیط‌زیست، صنعت، فن‌آوری و رسانه‌ها آن را به یک پدیده قدرتمند و بانفوذ در جهان تبدیل کرده که اثرات ژرفی را بر وضعیت جوامع معاصر بر جای نهاده است. از طرفی، ایران و سایر کشورها در عصر جهانی شدن به سر می‌برند. به همین جهت تفکر و اندیشه آنان نیز باید جهانی باشد و فرهنگ، اقتصاد، سیاست و زندگی اجتماعی آنان نیز قابلیت جهانی پیدا کند. باید اثرات مثبت و منفی این فرآیند به‌خوبی شناخته شود تا از اثرات مثبت آن برای تسهیل توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره آن در جامعه استفاده گردد و اثرات منفی آن نیز کنترل و به فرصت تبدیل شود. پیشنهاد می‌شود که مدیران، مسئولان، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور، جهانی‌شدن را به‌عنوان یک هدف اصلی در برنامه بلندمدت برای توسعه و پیشرفت کشور در نظر بگیرند. توجه به افزایش جذب سرمایه‌گذاری‌های (مستقیم و غیرمستقیم) خارجی و بین‌المللی، افزایش جریان سرمایه و گسترش آزادی تجاری، مشارکت در شکل‌گیری و گسترش شرکت‌های تجاری و اقتصادی چندملیتی و بین‌المللی، تلاش در جهت کسب میزبانی‌های ورزشی بین‌المللی و گسترش فعالیت و همکاری با سازمان‌های بشردوستانه و حقوق بشر در کشور از طریق ورزش از ضروریات است.

منابع

- آرخی، آیناز؛ معین فرد، محمدرضا و شوشی نسب، پروین. ۱۳۹۳ "بررسی اثرات جهانی شدن بر توسعه ابعاد ورزش ایران". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه حکیم سبزواری، سبزوار.
- احمدی علی‌آبادی، کاوه (۱۳۸۶) "جهانی‌شدن و دستاوردهای آن". روزنامه ایران، پنج‌شنبه ۱۶ مرداد.
- احمدی نصر، اعظم (۱۳۹۱) "بررسی فرهنگ‌سازمانی و رفتار شهروندی سازمانی در تربیت بدنی آموزش و پرورش خراسان رضوی". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی. واحد مشهد.
- اسپورت تروریسم (۱۳۸۹) "ورزش مدرن پروژه غربی سازی".
- امیر حسینی، سید احسان؛ سلطان حسینی، محمد و سلطانی، اصغر (۱۳۸۶) "راه کارهای جذب سرمایه خارجی در ورزش حرفه‌ای ایران". پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- بلالی، مریم (۱۳۸۹) "بررسی پتانسیل‌های گردشگری ورزشی در استان خراسان رضوی". پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت‌معلم سبزوار.
- پیشگاهی فرد، زهرا؛ محمد زاده، آزاده و شفقتی، مهدی (۱۳۸۸). "فرایند جهانی‌شدن و تأثیر آن بر توسعه گردشگری". اولین همایش بین‌المللی مدیریت گردشگری و توسعه پایدار. مرودشت.
- خادمی، بهبود و رحیمی، صادق (۲۰۱۱). "جهانی‌شدن، توسعه و نابرابری با تأکید بر ایران". اولین همایش بین‌المللی مدیریت گردشگری و توسعه پایدار، مرودشت.
- خدیوی جوان قلعه، خدیجه؛ تارم، علی و نادرپور، مهدی (۱۳۹۲) "نقش جهانگردی ورزشی بر رشد اقتصادی". کنفرانس ملی اقتصاد و ورزش، مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما، ۳۸-۴۷، تهران.
- دوستی، مرتضی؛ گودرزی، محمود؛ اسدی، حسن و خبیری، محمد (۱۳۹۱) "سیاست و ورزش. ساری: موج قلم".
- رجائی، محمدعلی (۱۳۸۵) "بررسی قابلیت‌ها و پتانسیل‌های توریسم ورزشی تبت ایران". اولین همایش ملی ورزش و شهر، تهران.
- ستوده، محمد (۱۳۸۱) "جهانی‌شدن و منافع ملی جمهوری اسلامی ایران". نشریه علوم سیاسی - دانشگاه باقرالعلوم (ع). ۲۰، ۲۸-۱۱.

- سلیمی، حسین (۱۳۹۲) "جهانی شدن نظریه‌های گوناگون درباره جهانی شدن". تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
- سیف زاده، احمد (۱۳۸۰) "جهانی کردن فقر و فلاکت". تهران: آگاه.
- شجاعی زند، علیرضا (۱۳۸۲) "جهانی شدن و دین (مجموعه مقالات)". قم: دبیرخانه دین پژوهان کشور
- عاشورزاده، اعظم و مقدسی، محدثه (۱۳۹۲) "اثر جهانی شدن و اقتصاد و تجارت آزاد بر رشد اقتصادی (مدل خود توضیحی برداری)". اولین همایش الکترونیکی ملی چشم انداز اقتصاد ایران با رویکرد حمایت از تولید ملی، اصفهان.
- عباسی بختیاری، رضا (۱۳۹۰). "بررسی اثرات متقابل فرهنگ و ورزش". همایش صنایع فرهنگی و نقش آن در توسعه پایدار، اصفهان.
- عسگریان، فریبا (۲۰۰۴) "بازبینی وضعیت اقتصادی صنعت ورزش ایران در سال‌های ۱۳۷۷-۱۳۸۰". رساله دکتری، دانشگاه تهران.
- غفوری، فرزاد و هنرور، افشار (۱۳۸۶) "نظر متخصصان تربیت بدنی درباره اثر جهانی سازی بر راهبردهای تربیت بدنی و ورزش". پژوهش در علوم ورزشی، ۱۷، ۵۱-۶۱.
- فرهادی محلی، علی (۱۳۹۰) "بررسی تحلیلی پدیده جهانی شدن با تمرکز بر حوزه فرهنگ". مرکز مطالعات راهبردی جهانی-شدن. ۲(۵)، ۱-۲۱.
- قاسمی، حمید (۱۳۸۷) "بررسی نقش رسانه در توسعه ورزش کشور". رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- گرجی، ابراهیم؛ علیپوریان، اعظم و سرمدی، حسین (۱۳۸۹) "تأثیر جهانی شدن اقتصاد بر اشتغال ایران". دانش و توسعه. ۱۷(۳۲)، ۱۱۱-۱۲۷.
- مؤسسه تحقیقات تدبیر اقتصاد (۱۳۸۲) "اندازه‌گیری شاخص‌های جهانی شدن". کتابخانه دانشگاه حکیم سبزواری.

- مشیری، سیدرحیم؛ رجبی، آزیئا و رجایی، محمدعلی (۱۳۸۶) "بررسی و ارزیابی نقش توریسم ورزشی در توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی شهرها". مجموعه مقالات همایش منطقه ای راهکارهای توسعه از دیدگاه جغرافیا. دانشگاه آزاد اسلامی واحد آستارا. آستارا.
- ملکوتیان، مصطفی (۱۳۸۷) "ورزش و سیاست". مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی. ۳۸(۲)، ۳۰۱-۳۱۶.
- مولا دوست، کیومرث (۱۳۹۲) "ورزش چوگان و اهمیت آن در گردشگری".
- میرزایی، حسین (۱۳۸۷) "دگرگونی شهرها در عصر جهانی شدن". جغرافیا و برنامه ریزی شهری.
- نکویی، زهرا؛ فخاری، ایمان و حق خواه، فاطمه (۱۳۹۰) "جهانی شدن اقتصاد و ارتباط آن با توسعه گردشگری". اولین همایش بین المللی مدیریت گردشگری و توسعه پایدار. مرودشت.
- الوانی، سید مهدی (۱۳۹۰) "جهانی شدن مدیریت". دانشکده علامه طباطبائی، مطالعات راهبردی-جهانی شدن. ۱، ۱۳-۱.
- AL-Busafi, M & Banafa, A. M. A. (2013) "**Global trend sand Local needs – The trouble whit sport globalization**". European Scientific. 8(21), 185.
- Anastasovski, I. Stojanoska, T. & Qazimi, A. (2013) "**Sport as a substitute for diplmatic activites**". Professional Paper. 1(2), 79-82.
- Bigdely, M. Honari, H & Mollanoroozi, K. (2011) "**Effective digital technologies and new media on increasing the size of the sports audience**". International Conference on Environmental, Biomedical and Biotechnology. Singapore.
- Coakley, JJ. (2009) "**Sports in Society: Issues And Controversies In Sports In Society**". London: McGraw-Hill: 439-70.
- Coalter, F. (2005) "**The Social Benefits Of Sport An Overview to Inform the Community Planning Process**". Caledonia House: Sport Scotland.
- Danaeefard, H. & Abbasi, T. (2007) "**Globalization And Global Innovations, The Systemic Dimension of Globalization**". Slavka: InTech.
- Donnelly, P. (2011) "**From war without weapons to sport for development and peace: The janus-face of sport**". Johns Hopkins Foreign Policy Institute, SAIS Review 31(1), 65-76.
- Gilianti, R & Robertson, R. (2010) "**The globalization of football: a study in the globalization of the serious life**". sociology: 55 (4), 545 - 568.
- Gi-Yong K. (2004) "**Sport Sponsorship Match-up Effect On Consumer Based Brand Equity: An Application Of The Schematic Information Process**". Unpublished Doctoral Dissertation, Florida State University.

- Heidary, A. Honary, H. & Saiah, A. (2011) "**Application of information etchnology among physical education students at Payam Noor University Tehran-Iran**". Educational Research and Technology. 2(2), 47 - 49.
- Kelly, K. Rhidian, L. & Mortimer, T.R. (2012) "**In football we trust**"? Business and Social Science. 3 (8), 243-254.
- Kyung, H.L. (2004) "**The globalization process of sports in Korean society: changing paradigms and perspectives beyond boundaries**". International Sports Studies, 1, 29-43.
- Maurer, S. (2011) "**Former British Colony: Mauritians in the face of globalization**". Cultural Anthropology. 7(2), 235-250.
- Nhamo, E. & Magonde, S. (2013) "**Information technology applications and challenges: an empirical study of national sports associations of Zimbabwe**". Engineering And Science (IJE), 7(2), 18-25.
- Ohaman, s. Janes, I. & Wilk, K. (2006) "**The perceived social impact of the 2006**". Sport Tourism, 11(2): 126-152.
- Osborne, A.C. & Danielle S. C. (2009) "**Enthusiasts, invaders, and custodians: media haracterizations of foreign owners in Barclays premier league**". Sport Communication. 2, 297-318.
- Pourmand, S.S. & Allahyari, S. (2011) "The impact of archery events on tourism development: The case of Iran". Unpublished Master's thesis, Lulea University, Lulea.
- Rogge, J. (2007) "**Sport for Peace: The Winning Difference**". International Olympic Committee.
- Şahin M.Y. Yenel, F. Çolakoglu, T. (2010) "**Sport and nationalism interaction: sports' place and importance creating national identity**". Human Sciences. 7: 1244-63.
- Solberg, H. & Preuss, H. (2007) "**Major sport events and long-term tourism impacts**". sport Management. 21, 213-234.
- Strelize". B. (2005) "**Relationship in sport sponsorship: a marketing perspective**". unpublished doctoral degree dissertation, University of Johannesburg.
- Swart, K & Bob, B. (2007) "**The eluding link: Toward developing a national sport tourism strategy in South Africa beyond 2010**". Politikon: South African Journal of Political Studies. 34 (3), 373-391.
- Yusof, A. & Mohamadshah, P. (2008) "**Globalization and the Malaysian sports industry**". International Studies- Issue. 8, 112-116.
- Zohrabi, F. SharifiMoghadam, M. Rooham, M & Shahsavari, A. (2012) "**The role of different media kinds in attracting financial support for Iran's athletic development**". International Research Applied and Basic Sciences. 3 (9), 1874-1879.

The Impacts of Sport Development on Iran's Globalization

Yusef Hamzeli

MA student Hakim Sabzavari University

Mohamadreza Moeinfard

Ph.D., Assistant Professor, Hakim Sabzavari University

Parvin Shooshinasab

Ph.D., Assistant Professor, Hakim Sabzavari University

Received: 4 Feb. 2015

Accepted: 10 Mar. 2015

The aim of the present study was to investigate the effects of sport on the process of globalization. The research tool was a researcher made questionnaire which after confirming face and content validity ($KMO=0/908$) and reliability ($\alpha : 0/93$) was used. The statistical society was sport management professionals and academics. Research subjects were purposefully selected. Kolmogorov-Smirnov test was used to assess the normality of the data distribution. The statistical significance test was used to assess the importance of statistical significance test items and to prioritize the effects of development of sport on four dimensions of globalization. The results showed that the most important development effects of sport is on the economic, social, political and cultural dimension of globalization which include "increasing (direct and indirect) foreign investments", "development of tourism industry", "extension of diplomacy and cooperation with other countries" and "expanding the use of the International language" respectively. Globalization is an inevitable and semi dimensional fact. Managing of this phenomenon is essential in order to enhance the positive effects and avoid the negative ones. In this regard, recognizing the effects can be admitted for effective planning and development.

Keyword: Sport, Globalization and Iran